

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Gabriely Bašné v právní věci žalobkyně: **M. O. E.**, zastoupená Mgr. Tomášem Těšitelem, advokátem se sídlem třída Edvarda Beneše 1527/76, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 6. 2017, č. j. 29 Az 19/2016 - 56,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 6. 2017, č. j. 29 Az 19/2016 - 56, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 13. 4. 2016, č. j. OAM-1078/ZA-ZA02-K03-2015, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Tomáše Těšitele **se určuje** částkou 3400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobkyně se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 6. 2017, č. j. 29 Az 19/2016 - 56, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí ze dne 13. 4. 2016, č. j. OAM-1078/ZA-ZA02-K03-2015, jímž žalovaný vyslovil nepřípustnost žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany dle § 10a písm. e) [správně má být § 10a odst. 1 písm. e) – pozn. NSS] zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním

znění (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o žádosti žalobkyně dle § 25 písm. i) zákona o azylu zastavil.

[2] Ze správního spisu vyplývá, že žalobkyně podala dne 17. 12. 2015 v pořadí již druhou žádost o mezinárodní ochranu, v níž uvedla, že je občankou Nigérie, národnosti X, je vdaná, její rodiče a sourozenci žijí v Nigérii, v „I.“ (pozn. NSS: takové místo nelze v mapové aplikaci Google nalézt, mohlo by se jednat o I. nedaleko Benin City). V ČR pobývá od listopadu 2009, je věřící bez konkrétního vyznání, doklad totožnosti nemá. Nikdy se politicky neangažovala, má nedokončené základní vzdělání a je negramotná. Pracovala jako kadeřnice, uvedla, že její současný manžel přijel do Nigérie, vzali se a ona pak za ním přijela do Evropy. O mezinárodní ochranu žádá, protože je zde provdaná. O mezinárodní ochranu žádala již v r. 2014, nebyla jí udělena. V případě návratu se ničeho neobává, ale když se žena vdá, patří tam, kde je její manžel. Uvedla, že by v lednu 2016 měla podstoupit gynekologickou operaci. Dne 2. 3. 2016 žalobkyně v rámci pohovoru vypověděla, že nechce k žádosti doplnit nové skutečnosti nebo doklady, pouze chce požádat znovu o ochranu. S manželem nebyla v kontaktu několik let, hledá ho, ale nemůže ho najít. Je po operaci, bere léky proti bolesti. V České republice by ráda zůstala a v budoucnu tu žila, žádá o ochranu, aby zde mohla pracovat. V současnosti je pro ni nejdůležitější získat osobní doklad, aby si mohla najít práci. Pokud jde o její zemi původu, v Nigérii se obecně ničeho nebojí, ale problém je, že pokud je žena vdaná, následuje manžela, nemá právo dále zůstat se svou rodinou. Jestliže její manžel zmizel, nemá kam jít.

[3] Součástí správního spisu jsou také kopie první žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu ze dne 28. 7. 2014, protokolu o pohovoru z téhož dne a rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2014, č. j. OAM-333/ZA-ZA04-K03-2014. V žádosti z roku 2014 se žalobkyně prokázala cestovním pasem a uvedla, že její manžel ji viděl na fotografii, požádal o její telefonní číslo, následně po částečném telefonickém kontaktu přiletěl do Nigérie. Za pět dní uzavřeli sňatek v Lagosu, žalobkyně si přesně nepamatovala kde. Její manžel následně odletěl zpět do České republiky a ona jej následovala po vyřízení potřebných dokumentů, jiný důvod pro opuštění země neměla. Její manžel J. K. jí vždy pomáhal vyřídit prodloužení víza v České republice, avšak následně ztratil práci a odjel do Německa, aby si ji našel tam. Již několik let se dle žalobkyně neviděli, od svého odjezdu jí pouze jednou zavolal a žalobkyně již v době první žádosti nevěděla, kde žije. O mezinárodní ochranu žalobkyně dle svého vyjádření přišla požádat, neboť jí zrušili vízum, potřebovala pomoc a nikoho jiného v České republice neměla. Musela dle svého vyjádření počkat na manžela, neboť jestliže se vdala, nemohla by se vrátit do vlastní rodiny, musela zůstat s manželem, ať udělá cokoli. Ke svým obavám z návratu do vlasti uvedla, že v Nigérii je válka, ze zpráv zjišťuje, že dochází k výbuchům, zabíjení a atentátům, nechce být zabita ani unesena, to však není důvod, proč chtěla zůstat v České republice. Důvodem bylo, že je vdaná.

[4] Žalovaný v rozhodnutí ze dne 8. 10. 2014, č. j. OAM-333/ZA-ZA04-K03-2014, dospěl k závěru, že žalobkyně ani nikdo z její rodiny není členem politické strany a z vyjádření žalobkyně nevyplynulo, že by měla problémy politického charakteru, ani že by mohla v zemi původu pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Z výpovědi žalobkyně ani z příslušné databáze nevyplynulo, že by byly azyl či doplňková ochrana uděleny některému z jejích rodinných příslušníků. Žalovaný neshledal v případě žalobkyně ani důvod hodný zvláštního zřetele

pokračování

pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, ani důvodné obavy, že by mohlo žalobkyni při návratu do země původu hrozit skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný dospěl k závěru, že s žalobkyní nebylo nikdy vedeno trestní stíhání a nehrozí jí ani nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalobkyně uváděla, že se nemůže do země původu vrátit, neboť je vdaná, avšak již po sňatku zde pobývala 8 měsíců, aniž by uvedla jakékoliv problémy. Žalovaný také zkoumal, zda žalobkyni v případě návratu do země původu nehrozí vážné ohrožení života z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Ze shromážděných informací o zemi původu sice dle žalovaného vyplývá, že Nigérie se z hlediska aktuální bezpečnostní situace v zemi potýká zejména s útoky teroristické skupiny Boko Haram v severní a centrální Nigérii, vládní bezpečností složky však na tyto útoky reagují tvrdě, byly přijaty nové protiteroristické zákony a učiněna další opatření ke snížení počtu členů militantních skupin. Žalobkyně se také za celou dobu svého pobytu v zemi původu nestala terčem žádného útoku na svou osobu, situace ve vlasti se obává na základě informací z televize a u svých příbuzných žádné konkrétní problémy nezaznamenala. Situace dle žalovaného nedospěla do stádia mezinárodního či vnitrostátního ozbrojeného konfliktu. Předchozí pobyt občanů v zahraničí státní orgány v zemi původu nezajímá. Dle žalovaného nepředstavuje vycestování žalobkyně ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky. Z uvedených důvodů proto žalovaný v tomto rozhodnutí žalobkyni mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona o azylu neudělil.

[5] Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který ji svým rozsudkem ze dne 24. 7. 2015, č. j. 32 Az 37/2014 – 31, zamítl. Proti tomuto rozsudku se žalobkyně bránila kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 11. 11. 2015, č. j. 3 Azs 178/2015 – 43, odmítl z toho důvodu, že žalobkyně jakožto stěžovatelka bez příslušného právního vzdělání nesplnila zákonnou podmínku zastoupení advokátem.

[6] V nyní posuzované věci žalovaný v rozhodnutí ze dne 13. 4. 2016, č. j. OAM-1078/ZA-ZA02-K03-2015, dle svého vyjádření posoudil, zda žalobkyně uvedla v opakované žádosti nové skutečnosti či zjištění, které nebyly bez jejího vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a by svědčily o tom, že by žalobkyně mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo by jí hrozila vážná újma dle § 14a zákona o azylu. Žalovaný posoudil důvody druhé žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu, porovnal její tvrzení s těmi, která učinila v rámci řízení o její první žádosti, a dospěl k závěru, že žalobkyně uvedla naprosto shodné motivy svého odchodu ze země původu a shodné důvody, pro které není ochotna se do země původu vrátit. Žalovaný navíc zhodnotil její zdravotní stav v souvislosti s prodělanou operací a zjistil, že žalobkyně je bez zdravotních komplikací, s přiměřeným pooperačním nálezem. Dospěl proto k závěru, že její zdravotní stav je dobrý. Žalovaný tudíž neshledal důvody pro opakované posuzování žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany ve vztahu k jí uváděným důvodům, neboť neuvedla žádnou novou skutečnost ve smyslu zákona o azylu, která by odůvodňovala opětovné vedení řízení ve věci mezinárodní ochrany. Rozhodnutím ze dne 13. 4. 2016, č. j. OAM-1078/ZA-ZA02-K03-2015, žalovaný vyslovil nepřipustnost žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany a řízení o žádosti žalobkyně dle § 25 písm. i) zákona o azylu zastavil.

[7] Proti tomuto rozhodnutí brojila žalobkyně žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové, který ji rozsudkem ze dne 19. 6. 2017, č. j. 29 Az 19/2016 – 56, zamítl. Krajský soud uvedl, že dle § 10a písm. e) zákona o azylu je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná, podal-li cizinec opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by uvedl nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany.

[8] Dle krajského soudu je po přezkoumání věci zcela patrné, že žalobkyní uváděné důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany mají za cíl legalizaci zdejšího pobytu, což lze ovšem řešit pouze prostřednictvím institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění. Zákon o azylu je právním předpisem, který dává možnost poskytnutí ochrany žadateli pouze v přísně vymezených situacích, kdy je ohrožen azylově relevantním pronásledováním, případně vážnou újmou pro případ návratu do vlasti. Žalobkyně podala opakovanou žádost o mezinárodní ochranu, a to s důvody, o nichž již dříve nejenže žalovaný meritorně pravomocně rozhodl, ale o nichž jednaly i soudy, a to nejprve krajský soud a po té Nejvyšší správní soud. Žalobkyní uváděné důvody byly zhodnoceny jako azylově nerelevantní a na tomto závěru nemůže nic změnit ani časový odstup, když žádné nové důvody, které má na mysli aktuální judikatura, v řízení o nové žádosti žalobkyně nevyvstaly. Krajský soud dal za pravdu žalovanému, že řádně vypořádal a porovnal žalobkyní uváděné skutečnosti z průběhu obou řízení a poté dospěl ke správnému závěru, že neshledává žádné nové podstatné okolnosti věci, které by mohly vést k nutnosti zabývat se věcí žalobkyně znovu meritorně. Krajský soud dále uvedl, že poté, co žalovaný vyčerpávajícím způsobem vypořádal otázku zdravotního stavu žalobkyně, nepochybil, když případ uzavřel jako odpovídající možnosti aplikace § 10a odst. 1 písm. e) ve spojení s § 25 písm. i) zákona o azylu.

II.

Obsah kasační stížnosti

[9] Žalobkyně (stěžovatelka) napadá rozsudek krajského soudu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Stěžovatelka má za to, že její kasační stížnost je přijatelná, neboť svým významem podstatně přesahuje její vlastní zájmy.

[10] Krajský soud dle názoru stěžovatelky pochybil, když z odůvodnění napadeného rozsudku není zřejmé, jak se vypořádal s konkrétními tvrzeními stěžovatelky, která nepochybně mohou mít význam z hlediska možného naplnění podmínek pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Toto zásadní pochybení krajského soudu mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky.

[11] Stěžovatelka v kasační stížnosti dále uvedla, že krajský soud se v napadeném rozsudku nevypořádal s její námitkou, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné z důvodu porušení § 2 a § 3 správního řádu, neboť žalovaný dostatečně nedbal povinnosti zjistit řádně stav věci a řádně se nevypořádal se všemi skutečnostmi významnými pro rozhodnutí ve věci, mj. se skutečnostmi uvedenými stěžovatelkou v žádosti o udělení mezinárodní ochrany a při pohovoru v průběhu řízení. Odůvodnění napadeného rozsudku považuje

pokračování

stěžovatelka za nedostatečné, neboť soud se převážně omezil na opakování tvrzení stěžovatelky a závěrů žalovaného, avšak nezdůvodnil a neobjasnil, jakým způsobem dané skutečnosti hodnotil, s argumentací stěžovatelky se vypořádal pouze zopakováním argumentace žalovaného. Dle stěžovatelky bylo nepochybně povinností krajského soudu zabývat se stěžovatelkou uváděnými důvody po věcné stránce, a pokud tak neučinil, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné.

[12] Dle stěžovatelky také došlo k vadě řízení dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť v důsledku absence relevantních podkladů a zjištění žalovaný a následně ani krajský soud neměli možnost objektivně posoudit hrozbu ohrožení života nebo jiné vážné újmy bezprostředně hrozící stěžovateli při návratu do země původu, zejména pak ze strany skupiny Boko Haram. Stěžovatelka opakovaně odkazovala na svá zjištění o šikanózních tendencích obyvatelstva, tolerovaných místními orgány, s cílem poškodit občany, kteří se do vlasti vrací po delším pobytu v zahraničí, a o problematice integraci takových osob v Nigerii. Tyto projevy vůči stěžovateli s ohledem na získaný přízvuk a návyky jsou pak více než pravděpodobné. S podobnými snahami o různé druhy „pomsty“ na všech byt i jen zdánlivě odlišných osobách se lze setkat napříč celou Nigerií a ochrany se nelze dovolat, neboť tyto projevy jsou státními orgány tolerovány. Ze strany všech rozhodujících orgánů pak byla dle jejího názoru zcela opomenuta otázka spojená s jejím manželem, jeho pobytem, povinnostmi a vůbec všemi skutečnostmi vztahujícími se k osobě stěžovatelky.

III.

Vyjádření žalovaného

[13] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ve všech částech výroku, tak i rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové byly vydány v souladu s právními předpisy. S rozsudkem krajského soudu se žalovaný ztotožňuje.

[14] Žalovaný k námitkám stěžovatelky plně odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na obsah správního spisu, ze kterého při svém rozhodování vycházel. Trval na tom, že jeho závěry jsou založeny na spolehlivě zjištěném skutkovém stavu věci, a popřel oprávněnost námitek uvedených v kasační stížnosti, které dle něj neprokazují, že by žalovaný porušil některá ustanovení správního řádu nebo zákona o azylu.

[15] Žalovaný také nesouhlasil s námitkou stěžovatelky, podle níž nepoužil relevantní podklady. Žalovaný dle svého vyjádření posoudil, zda důvody, pro které stěžovatelka podala druhou žádost o mezinárodní ochranu, lze považovat za důvody obsahující nové skutečnosti ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu. Dle svého vyjádření se samozřejmě zabýval i situací v zemi původu, která se od rozhodnutí o první žádosti stěžovatelky nezměnila natolik zásadně v negativním slova smyslu, aby to vyžadovalo meritorní posouzení její druhé žádosti. K tomu žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, publ. pod č. 2642/2012 Sb. NSS, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 – 74.

IV.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

[18] Stěžovatelka v tomto případě namítá taková zásadní pochybení krajského soudu (zejména ve vztahu k nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, nesprávnému či nedostatečnému zjištění skutkového stavu), která by mohla mít dopad do jejího hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnost *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[19] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[20] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve tímto důvodem. Bylo by totiž předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, bylo-li by současně napadené rozhodnutí krajského soudu skutečně nepřezkoumatelné či založené na jiné vadě řízení s

pokračování

vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Nejvyšší správní soud následně dospěl k závěru, že rozsudek krajského soudu takovou vadou řízení trpí.

[21] Dle § 10a písm. e) zákona o azylu, ve znění účinném do 17. 12. 2015, „*podal-li cizinec opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by uvedl nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany*“.

[22] Ustanovení § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ve znění zákona č. 314/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „*novela*“), účinného od 18. 12. 2015, však již pouze uvádí, že žádost je nepřijatelná, „*podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřijatelnou podle § 11a odst. 1*“ zákona o azylu. V § 11a odst. 1 zákon o azylu stanoví:

„*Podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které*

a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a

b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“ (důraz doplněn NSS)

[23] Podle přechodných ustanovení novely, „*řízení podle zákona č. 325/1999 Sb. zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a k tomuto dni neskončené se dokončí a práva a povinnosti s ním související se posuzují podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, není-li dále stanoveno jinak*“. Byť tedy stěžovatelka podala druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 17. 12. 2015, na řízení o její žádosti se vztahovala již nová právní úprava.

[24] Krajský soud však ve svém rozsudku doslovně ocitoval již v té době neúčinnou a na věc nepoužitelnou právní úpravu a založil svůj přezkum rozhodnutí žalovaného pouze na zjištění, že stěžovatelka uvedla totožné skutečnosti jako ve své první žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud zde podotýká, že předmětná novela měla za úkol transponovat do právního řádu ČR směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepřelované znění) (dále jen „*procedurální směrnice*“).

[25] Dle čl. 40 odst. 2 *procedurální směrnice* pro účely rozhodnutí o přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu podléhá následná (tj. opakovaná) žádost „*nejprve předběžnému posouzení, zda se objevily nebo byly žadatelem předloženy nové skutečnosti nebo zjištění týkající se posouzení, zda lze žadatele uznat za osobu požívající mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU*“ (důraz doplněn NSS). Důvodová zpráva k novele u § 11a zákona o azylu uvádí: „*Zavádí se nový koncept tzv. opakovaných žádostí, který plně vychází z *procedurální**

směrnice. Pokud podá cizinec (podání opakované žádosti žadatelem o udělení mezinárodní ochrany je upraveno v § 11b) opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž opakovaná žádost je definována v § 2 odst. 1 písm. f), ministerstvo tuto žádost posoudí a pokud je zjištěno, že žadatel neuvedl žádné skutečnosti nebo zjištění **anebo z úřední činnosti ministerstva nejsou žádné nové skutečnosti známy (např. podstatné zhoršení situace v zemi původu)** v mezích odstavce 1 písm. a)-tedy, že nové skutečnosti měly být předloženy v předchozím řízení a nebylo tak učiněno „zaviněním“ žadatele o mezinárodní ochranu a kumulativně písm. b)-tedy, že tvrzené skutečnosti nesvědčí o možném pronásledování podle definice v tomto zákoně nebo, že nehrozí nebezpečí vážné újmy, shledá takovou žádost nepřipustnou a řízení se zastaví podle § 25 písm. i) tohoto zákona.“ (důraz doplněn NSS)

[26] Krajský soud tedy jednak vycházel z již neúčinné právní úpravy, která povinnost zohlednit případné nové azylově relevantní skutečnosti, byť by nebyly uvedeny v nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přímo nestanovila, jednak nepřihlédl ani k ustálené judikatuře, která i k předchozí právní úpravě přijala obdobný výklad, který je výslovně potvrzen v úpravě nyní účinné a na posuzovanou věc použitelné. Dle výše zmiňovaného rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6.3.2012, č. j. 3 Azs 6/2011 - 96, byl totiž správní orgán již podle předchozí právní úpravy povinen v odůvodnění rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost žádosti dle § 25 písm. i) zákona o azylu uvést zdůvodněný závěr o tom, že „1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že **nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany**“ (důraz doplněn NSS). Na jiném místě tohoto rozsudku rozšířený senát konstatoval, že „i opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být podle názoru rozšířeného senátu považována za žádost shodnou, a tudíž nepřipustnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany“.

[27] Krajský soud se hodnocení situace v zemi původu stěžovatelky vůbec nevěnoval, ačkoliv stěžovatelka v žalobě poukazovala na pochybení žalovaného ve smyslu nedostatečného zjištění skutkového stavu. Jestliže tedy krajský soud v napadeném rozhodnutí uvedl, že „žádné nové důvody, které má na mysli aktuální judikatura, v řízení o nové žádosti žalobkyně nevyvstaly“, je tento závěr nepřezkoumatelný, neboť nezohledňuje případné nové okolnosti týkající se zejména situace v zemi původu, které se mohly „objevit“ ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu.

[28] Z právní úpravy účinné po novele, ale také z předchozí právní úpravy vykládané v souladu s citovaným rozsudkem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu vyplývá, že žalovaný má povinnost zabývat se nejen tím, zda žádost stěžovatelky obsahuje nové skutečnosti či zjištění relevantní pro případné udělení mezinárodní ochrany, ale také tím, zda nedošlo k takové změně situace v zemi původu, která by rovněž mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V tomto smyslu však bezpečnostní situaci v zemi původu ani žalovaný žádným způsobem nehodnotil, a to přestože v řízení o opakované žádosti stěžovatelky patrně (v tomto ohledu správně)

pokračování

aplikoval zákon o azylu ve znění novely, neboť v něm nová ustanovení § 11a odst. 1 i § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu citoval, byť s výše zmiňovanou formální chybou, která se objevuje i ve výroku jeho rozhodnutí. Ačkoliv žalovaný v rozhodnutí uvedl, z jakých podkladů, resp. informací o zemi původu vycházel, jakákoliv další úvaha ve vztahu k posouzení situace v zemi původu v rozhodnutí absentuje, přestože žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že situaci v zemi původu zvážil. V rozhodnutí se nenachází zhodnocení předmětných informací o zemi původu ani porovnání aktuální situace s poměry panujícími v zemi původu stěžovatelky v době rozhodování žalovaného o její první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ani případné konstatování, že situace zůstala neměnná.

[29] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je v tomto rozsahu důvodná.

V.

Závěr a náklady řízení

[30] Podle § 110 odst. 1 s. ř. s. věty první, dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku.

[31] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a současně i rozhodnutí žalovaného, rozhodl podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. o náhradě nákladů řízení o žalobě i o kasační stížnosti. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s., podle které má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, měla by tedy vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o žalobě i kasační stížnosti. Ze spisu krajského soudu ani Nejvyššího správního soudu však nevyplývá, že by stěžovatelce v řízení o žalobě či kasační stížnosti jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly; a to i vzhledem k zákonnému osvobození stěžovatelky od placení soudních poplatků a ustanovení zástupce stěžovatelce krajským soudem. Nejvyšší správní soud tedy stěžovatelce náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[32] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně práv stěžovatele, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Zástupce stěžovatelky, advokát Mgr. Tomáš Těšitel, byl stěžovatelce ustanoven již v řízení o žalobě usnesením krajského soudu ze dne 2. 5. 2016, č. j. 29 Az 19/2016 – 10. V řízení před Nejvyšším správním soudem ustanovený advokát učinil jeden úkon právní služby, a to písemné podání soudu ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních

služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), kterým bylo podání kasační stížnosti, a proto mu náleží za tento úkon odměna ve výši 3100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 3400 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci stěžovatelky vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku. O odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce v řízení o žalobě rozhodl krajský soud samostatným usnesením ze dne 11. 7. 2017, č. j. 29 Az 19/2016 - 62, které zůstává tímto rozsudkem nedotčeno.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 13. června 2019

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu